

Bert.) Parl. (in declivibus umbrosis montis Csorics ad thermas Herkulis, leg. L. de Thaisz); nr. 336. *A. repens* (L.) Beauv. (in pratis arenosis Rákos prope Budapestinum, leg. Dr. A. de Degen); nr. 337. *A. repens* (L.) Beauv. forma *trichorrhachis* Bohlen a (in declivibus vallis ad Budapestinum, leg. Dr. A. de Degen); nr. 338. *A. Vaillantianum* (Wulf. et Schreb.) (in ruderatis praedii Rákos ad Budapestinum); nr. 339. *A. litorale* (Host.) Dumort. (in lapidosis avidissimis insulae Scoglio San Marco prope Fiume, leg. A. Smoquina); nr. 340. *A. caesium* Pr. (in declivibus lapidosis nec non in vinetis derelictis montis Sárhegy supra Gyöngyös, leg. Dr. A. de Degen); nr. 341. *A. intermedium* (Host.) P. B. (in lapidosis et graminosis montis Szemlőhegy supra Budam, leg. C. de Flatt); nr. 342. *A. intermedium* (Host.) P. B. forma *aristatum* (Sadl.) (in declivibus dumetosis vallis Demirkapu prope pagum Izbég, leg. Dr. A. de Degen et C. de Flatt); nr. 343. *A. hispidum* (Aschers. et Graebn.) Degen (in lapidosis dumetosis vallis Lipótmező ad Budapestinum, leg. Dr. A. de Degen); nr. 344. *A. arenicolum* (A. Kern.) Degen (in collibus arenosis praedii Rákos prope Pusztaszent-Mihály, leg. Dr. A. de Degen); nr. 345. *A. trichophorum* (Link) Richt. (in lapidosis et graminosis montis Szemlőhegy supra Budam, leg. C. de Flatt); nr. 346. *A. trichophorum* (Link) Richt. forma *chaetophora* Nobis (in declivibus montis Rózsadomb ad Budapestinum, leg. Dr. A. de Degen); nr. 347. *A. banaticum* (Heuff.) in arena mobili prope pagum Deliblat, leg. J. Wagner); nr. 348. *A. cristatum* (L.) B. et Sch. (in collibus arenosis insulae Csepel, leg. Dr. A. de Degen); nr. 349. *A. calvum* (Schur) in collibus arenosis insulae Csepel prope Budapestinum, leg. Dr. A. de Degen); nr. 350. *A. ciliatum* Nobis (in collibus arenosis insulae Csepel, leg. Dr. A. de Degen).

SZAKOSZTÁLYI ÜGYEK.

A növénytani szakosztály 1912. évi február hó 14-én tartott 173-ik ülésének jegyzőkönyve.

Elnök: Klein Gy. Jegyző: Moesz G.

1. Tuzson J. „Újabb adatok a *Celtis australis* fejlődéstörténeti növényföldrajzához“ cz. dolgozatát mutatja be, melyben első sorban azokkal a magvakkal foglalkozik, melyeket Moesz G. Brassóban, a Gespreng-hegy praediluvialis lerakódásában gyűjtött. Előadó kimutatja, hogy e magvak mindenben megegyeznek a *Celtis australis* magvával. Ez, mint újabb adat, sorakozik azokhoz, amelyek a *Celtis* génusznak Európa területén a harmadkorban való elterjedtségét bizonyítják.

Az ugyanonnan származó csontok Toul a és Éhik Gy. dolgozatai szerint steppelakó állatok csontjainak bizonyultak. Ebből következik, hogy Magyarország területén, a pleistocaen előtt, a *Celtis australis* a steppe növénynövényzetek tagja volt. Igazolást talál ez a *Celtis australis* ma elterjedésében is, amennyiben a deliblati homokpusztának még ma is őshonos növénye, mintegy folytatását és északi határát képezve a moesiai flóra környék *Celtis* vegetációjának.

Jávorka S. hozzászólván a tárgyhoz, elmondja, hogy a *Celtis australis* Herkules-fürdőnél is terem.

Wagner J. felemlíti, hogy a *Celtis australis* a Duna mentén Dubovác mellett is nagyobb mennyiségben terem. Jól ismeri a deliblati előfordulást is Fehérteleptől délkeletre. Valószínűnek tartja, hogy a *Celtis australis* magvát madarak hozták dél felől és terjesztették el a Deliblaton.

Thaisz L. véleménye szerint bajos volna kideríteni, hogy honnan került a *Celtis australis* a Deliblatra. Tény az, hogy e növénynek bánáti előfordulása Heuffel óta ismeretes.

Moesz G. felemlíti, hogy a Brassó melletti Gespreng-hegy praediluvialis csontmaradványaival már Kimakovicz is foglalkozott.

Nevezett nagyszabeni tudós 1901-ben írja a brassói Teutsch Gyulának, hogy a Gespreng-hegy lerakódásaiban 21 emlősállatnak csontjára akadt, közöttük az egyik rágesálot új fajnak tartja és ezt levélben *Arvicola coronensis* Kim-nek nevezi. Ezekon kívül 4 kigyófajt és 13 mollusca-fajt állapított meg.

2. Szabó Z.: „A hírlapirodalom és a botanika“ czímen ismerteti azt a szerepet, a melyet a hazai és a külföldi irodalom, a napi és a heti sajtó a természettudományok népszerűsítésében folytat. Elismerve e szerep kétségtelen jelentőségét és kívánatos folytatását, rámutat azokra a visszaélésekre is, a melyeket egyes magyar lapok e téren elkövetnek, a mikor hamis adatokon alapuló cikkekkel a nagyközönséget félrevezetik. Kívánatosnak tartja, hogy különösen a szépirodalmi hetilapok természettudományi cikkeit szakemberek írják. Különösen kirívó a Tolnai Világlapjának teljesen légből kapott és hamis botanikai cikksorozata, a melyet az előadó be is mutat.

Az előadáshoz többen szóltak hozzá, helyeslélvén az előadó fejtegetéseit.

3. Szabó Z.: ismerteti A. Schmidt: *Die Verbreitung der coprophilen Pilze Schlesiens*, Breslau 1912. cz. munkáját. (Megjelenik).

4. Moesz G. felolvassa a szakosztály 1911. évi működéséről szóló jelentését:

Jelentés a szakosztály 1911. évi működéséről.

Az elmúlt esztendő, a szakosztály huszadik esztendeje, a csendes munka éve volt. És ha feltűnőbben örvendetes jelenségekről nem is tudok beszámolni, de nem is vagyok kénytelen gyászról, vesztéséről, hanyatlásról szólni.

Összesen 9 ülést tartottunk. Huszonkét előadótól 35 előadást és ismertetést hallgattunk meg. (1910-ben 11 ülésen 28 előadó szerepelt 53 előadással.

Az előadók névsora, és előadásaik száma a következő: Ambrus B. Tibor 1, Andrasovszky József 1, Bányai János 1, Bernátsky Jenő 1, Borza Sándor 1, Doby Géza 1, Endrey Elemér 1, Fucskó Mihály 1, Gombocz Endre 4, Györffy István 1, Hollendonner Ferencz 1, Jablonszky József 1, Jávorka Sándor 2, Mágoecy-Dietz Sándor 4, Moesz Gusztáv 5, Nagy Béla 1, Paál Árpád 1, Stankovits

Rezső 1, Szabó Zoltán 1, Szurák János 1, Tuzson János 3, Vozáry Pál 1.

Üléseinkre átlag 33-an jártak. Évek óta majdnem állandó ez a szám. Kicsiny, de lelkes társaság, melynek tagjai lelkükből érzik, hogy havonkénti összejöveteleinkre szükség van. Üléseink alkalmat nyújtanak arra, hogy egymást megismerjük, megértsük és megbecsüljük! A botanika szeretete hoz minket össze, és ez tartja össze társaságunkat. Örömeinkre és erősítésünkre szolgálna, ha üléseink népesebbek volnának, ha a 210 budapesti tag, előfizető és intézet nagyobb arányban érdeklődne ügyeink iránt. Erőnket növelné, ha a botanikusok és azok is, kik bár nem művelik a botanikát, de hajlandóságot, meleg érdeklődést éreznek iránta, tagjaink sorába lépnének! Hiszen azzal a csekély díjjal, melyet maguktól elvonnak és a melynek hiányát bizonyára meg sem érzik, éppen kedves tárgyuk intenzivebb művelését tennék lehetővé. Nem lehet közömbös reánk nézve az a tudat, hogy munkánkkal és filléreinkkel a magyar kultúra fejlesztéséhez járulunk hozzá, hozzájárulunk ahhoz, hogy minket a külföldön is számottevő kulturális tényezőnek ismerjenek el. A külföldi cserések száma 1909 óta 10-ről 36-ra emelkedett. És bizonyos, hogy ha folyóiratunk előállítására nagyobb összeget fordíthatnánk, akkor még keresettebb lenne.

Legsürgősebb feladatnak a taggyűjtést tartom. E téren mindenki tehet valamit, mindenki használhat ügyünknek! Emellett a szakosztálynak is a nyilvánosság elé kell állania, hogy hiveket gyűjtöns zászlaja alá!

Tagjaink létszámát, valamint mindazokéit, kik a Bot. Közleményeket kapják, összehasonlítva a két utolsó esztendővel, a következő táblázat mutatja:

	1909.	1910.	1911.
Alapító tag	18	18	18
Tag és előfizető	243	212	207
Átányos	406	444	496
Külföldi előfizető	6	6	6
Belföldi cserés	1	1	1
Külföldi cserés	10	34	36
Belföldi tiszteletpéld.	5	5	6
Külföldi tiszteletpéld.	4	4	4
Összesen	693	724	774

A létszám tehát állandóan emelkedik. Az 1911. évi emelkedés 50. (1910-ben 31). A legfeltűnőbb jelenség, a mit a fenti táblázat elénk tár, az hogy míg a tagok száma lassan-lassan fogy, addig az átányosok száma erősen emelkedik. A múlt évben 52 átányossal szaporodott a lét-zám.

Az alapítók száma ez évben nem emelkedett. Az alapítványok összegében mégis történt növekedés, mert Gesell János alapítványát 100 koronára. Richter Aladár 78 koronára egészítette ki.

Az alapító tagok névsora és alapítványuk a következő:

Báró Ambrózy István dr. főrendiházi tag	50 K
Dr. Anisits Dániel, egyet. tanár	50 „
Dr. Augustin Béla, egyet. tanársegéd	50 „
† Dr. Fialowsky Lajos, tanár	50 „

Dr. Filarszky Nándor, nemz. múz. osztály-igazgató	50 K
Gesell János, nyug. máv. főfelügyelő	100 „
Hopp Ferencz, magánzó	50 „
Kir. József-műegyetem	50 „
Dr. Klein Gyula, József-műegyetemi ny. r. tanár	100 „
Dr. Kövessy Ferencz, erdészeti főiskolai tanár	50 „
Dr. Mágocsy-Dietz Sándor, tud. egyet. ny. r. tanár	100 „
Dr. Moesz Gusztáv, nemz. múz. igazgatóőr	100 „
Paszlavszky József, középiskolai igazgató	100 „
Dr. Richter Aladár, tud. egyet. ny. r. tanár	78 „
Dr. Schilberszky Károly, kertészeti tanintézeti tanár	100 „
Sólyom Albert, borászati felügyelő	50 „
† Dr. Staub Móricz, tanár	80 „
Dr. Szabó Zoltán, egyet. tanársegéd	50 „
Szamosujvári áll. főgimnázium	50 „
Dr. Tuzson János, József-műegyetemi adjunktus	100 „

Az elmúlt esztendőben újból felvetettük a botanikai kirándulás tervét. A kirándulás célja a gödöllői m. kir. fenyőkisérleti állomás megtekintése volt. A kirándulást jún. 2-ára tűztük ki. És bár az idő kedvezett, mégis csak igen kevesen vettek benne részt, ami annál sajnálatosabb, mert a kirándulás valóban tanulságos volt.

Június 3-án és 4-én br. Ambrózy István meghívására, a szerkesztőbizottság megjelent a báró úr malonyai kastélyában és őszinte elragadtatással szemlélte parkjának botanikai nevezetességeit.

Az elmúlt esztendőben csak egyetlen olyan intézkedés történt, mely a szakosztályt közelről érdekli. Kérésünkre és Mágocsy-Dietz Sándor másodelnökünk javaslatára ugyanis az egyetem Rector magnificusa megengedte, hogy az egyetem növénytani előadótermét üléseink céljaira továbbra is díjtalanul használhassuk.

Végül örömmel jelentem, hogy szakosztályunk ügyei iránt a Társulat tiszti kara és válaszmánya állandóan jóindulattal, előzékenységgel viselkedtek. Fogadják a szakosztály meleg köszönetét!

Adja Isten, hogy a szakosztály életének harmadik évtizede alkotásokban gazdag legyen!

Dr. Moesz Gusztáv,
a szakoszt. jegyzője.

5. Tuzson J. felolvassa következő évi jelentését:

Jelentés a Botanikai Közlemények 1911-ediki évfolyamáról és a szakosztály vagyoni állapotáról.

A Botanikai Közlemények a múlt évben a X. évfolyamában jelent meg, 16 ív terjedelemmel, 35 szöveg közé nyomott képpel, 2 táblával és 2 térképpel. A 16 ívből mintegy 2 ív esik az idegen nyelvű szövegre és 1 ív a tartalomjegyzékre. E szerint 9 ívvel kevesebbet hoztunk a rendesnél, a mi abból az okból történt, hogy az eddigi évekből állandóan átházódó tartozásainkat rendezzük.

Megjelent összesen 19 eredeti közlemény 15 szerzőtől, 2 irodalmi ismertetés, 1 ismertetés a brüsszeli nemzetközi botanikai kongresszusról, minden füzetben növénytani repertorium, személyi hírek, szakosztályi ügyek s a szokásos tagdíjnyugtázások.

A folyóirat szerkesztésében ugyanazok az elvek voltak irányadók, mint az előbbi években. Változás csak annyiban állott be, hogy főleg az idegen nyelvű melléklet szerkesztésében közreműködő segédszerkesztő helye nem lévén betöltve, e melléklet szerkesztését az elnök úr vette át.

A szakosztály pénzügyi viszonyaira vonatkozólag jelenthetem, hogy a Társulat közgyűlése elé terjesztett pénztárosi jelentésbe foglalt adatok részletezve a következők:

Bevételek:

	K
1. Az alapítványok összege 1910 végén	1358.—
2. Felhasználható maradvány 1910-ről	—.—
3. Alapítványok 1911-ben	55.—
4. Előfizetési díjak	2417.17
5. Költségmegtérítések	58.—
6. Társulati segély	1700.—
Összes bevétel	<u>5588.17</u>

Kiadások:

	K
1. A Társulatnak megtérítendő előleg	148.53
2. Irói tiszteletdíjak	459.27
3. Szerkesztői tiszteletdíj	200.—
4. Segédszerkesztői tiszteletdíj	—.—
5. A jegyző tiszteletdíja	200.—
6. A szolgák bére	40.—
7. A folyóirat nyomtatása és fűzése	3240.28
8. Klisék és táblák	208.12
9. Kis nyomtatványok (meghívók, czimszalagok)	288.25
10. Postaköltség	159.—
11. Kezelési és tisztidíjak (a 4. bev. tétel után)	242.51
12. A szerkesztő apróbb kiadásai	24.—
13. Vegyes kiadások (fuvarozás a vasutra stb.)	24 30
Összes kiadás	<u>5234.26</u>

Maradék 1912-re	—.—
Az alapítványok összege 1911 végén	1413.—
A Társulatnak megtérítendő tehát az 1911. évi bevételekből	<u>1060.09</u>

A számadás adataiból kivehetőleg a Társulatnak 1060.09 koronáva tartozunk, melyet a folyó évben kell megtérítenünk. Ez látszólag visszaesést jelent, a mennyiben az év elején csak 148.53 kor.-t tett ki a Társulatnál levő tartozásunk; valóságban azonban a következők veendőik figyelembe: az 1909. év végéről egy kettős füzetünk összes nyomdai és egyéb költségei áthúzódtak a mult esztendőre, a mi kerekszámban 1200 kor.-t tett ki. Hozzáadva ehhez a Társulattól előlegezett 148.53 kor.-t, összes tar-

tozásunk az év elején 1348.53 kor-t tett ki. Ezt a jelenlegi 1060.09 kor. tartozásunkkal vetve egybe, az elmúlt esztendőre az azelőtti évhez viszonyítva 288.44 kor. megtakarítás jön ki.

Számításba kell továbbá vennünk még azt is, hogy 1910 elején 583.82 kor. maradvánnyal is rendelkezünk úgy, hogy ezt is figyelembe véve az 1910. évhez viszonyítva voltaképen 872.26 kor.-t takarítottunk meg az elmúlt esztendőben. Ehhez járul továbbá még az, hogy az „Általános különbözetet“, vagyis 900 koronát a Társulat az 1911. évre megadta ugyan, de nem utalványozta ki, illetőleg ez a tétel a Társulat közgyűlése elé terjesztett számadásban szakosztályunk bevételei közé nem vétetett fel. A Társulat közgyűlése elé terjesztett 1060 kor. tartozásunk tehát csak látszólagos, mert a fenti 900 koronából nagyrészt fedezetet nyer úgy, hogy tulajdonképen összesen 160 kor.-t tesz ki a tartozásunk s remélhetjük, hogy a folyó évben teljesen rendbe jövünk és a Botanikai Közlemények ismét a rendes 22—26 ivnyi terjedelemmel jelenhetik meg.

A fentebbiekben ismertetett pénzügyi viszonyaink mindamelllett nagyon is kívánatosná teszik, hogy a Társulattól az „Általános különbözetet“ ez idén is teljes összegében megkapjuk, a mi az 1912. évre a most már 496-ra szaporodott száma mellett az általánosoknak 992 kor.-t tesz ki. Tekintettel arra, hogy ez egyrészt méltányos kívánság, mert hiszen az általánosok ugyanazt élvezik, mint a szakosztályi tagok, másrészt pedig az, hogy eséréseink révén a Társulatnak 36 értékes folyóiratot szolgáltatunk, reméljük, hogy ez idén a teljes összeget megkaphatjuk.

Nem mulaszthatom el a mult évi számadásaink kapcsán felemlíteni, hogy t. elnökünk az idegen nyelvű melléklet szerkesztéseért neki járó 200 kor. tiszteletdíjról a szakosztály javára lemondott, miért is neki elismerő köszönettel tartozunk.

Midőn jelentésemet szives tudomásvétel végett a t. szakosztály elé terjesztem, nem mulaszthatom el megemlíteni, hogy szakosztályunkat a Társulat választmánya és tisztikara, a folyóiratunkkal és pénzügyeinkkel kapcsolatosan, az elmúlt évben is a leggondosabb és előzékeny intézkedéseivel támogatta, miért is azt köszönet és elismerés illeti meg.

Dr. Tuzson János,
szerkesztő.

6. Kubacska A. a szakosztály nevében a tisztikarnak, a fáradozásért, a sikeres működésért a szakosztály elismerését, köszönetét és háláját fejezi ki.

Klein Gy. elnök úgy a maga, mint tisztársai nevében is, köszöni az elismerő szavakat. Kéri a szaktársakat, hogy továbbra is támogassák a vezetőséget, mert eredményes munkát csakis így végezhetünk.

7. Szurák J. a költségvetés egy-két tételle felől kér felvilágosítást.

Tuzson J. szerkesztő a költségvetés illető tételleihez részletes magyarázatot fűz.

Szurák J. a jegyző jelentése kapcsán kérdezi: Foglalkozott-e a választmány a szakosztály új szabályzatának tervezetével? Mennyit tesz ki a Simonkai L. nevet viselő alapítvány?

Moesz G. jegyző az első kérdésre azt feleli, hogy a választmány az új szabályzat tervezetével még nem foglalkozott ugyan, de annak számos pontja már életbe lépett, mivel a régi szabályzat nagy részben már régen elavult.

A Simonka i-alapítvány befizetett összege 480 kor. 80 f. A befizetések nyugtázása már sajtó alatt van és a Bot. Közl. legközelebbi füzetében megjelenik.

Szurák J. a válaszokat tudomásul veszi.

8. A szakosztály Tuzson J. szerkesztőnek, a vagyoni állapotról szóló jelentése kapcsán elhatározza, hogy iratot intéz a választmányhoz, melyben kéri: 1. hogy az 1911/56. sz. titkári átirat szerint a választmány által az 1911. évre már megadott 2600 kor. segélyt teljes összegében, tehát a társulati pénztáros évi jelentésébe fel nem vett 900 kor.-t is kiutalványozni szíveskedjék, mert a múlt évi kiadásaink csakis így nyerhetnek fedezetet; 2. hogy az átalányos különbözetet, az átalányosoknak 496-ra szaporodott száma után, ennek megfelelően 992 kor.-ban szíveskedjék megállapítani.

9. Moesz G. előterjeszti a szerkesztőbizottság következő indítványát: „A választmány 1909 november 17-én örömmel elfogadta a növény-tani szakosztálynak a természeti emlékek megvédése érdekében hozott határozati javaslatát és azt fel is terjesztette a m. kir. földművelésügyi miniszteriumhoz. Az ügy jelenlegi állásáról azonban nincs értesülésünk. Felkérjük a Társulat titkárságát, hogy a m. kir. földművelésügyi miniszteriumnál a természeti emlékek megvédésének ügyéről, annak jelenlegi állásáról tájékozódást szerezni szíveskedjék, hogy esetleg a Társulathoz is módjában legyen az ügyhöz és annak egyes konkrét kérdéseire hozzászólni“.

A szakosztály az indítványt elfogadja.

A növény-tani szakosztály 1912 márczius 13-án tartott 174-ik ülésének jegyzőkönyve.

Elnök: Klein Gy. Jegyző: Moesz G.

1. Treitz Péter, vendég: „*A talaj és a növény*“ cz. előadásában a növényzet szerepéről szól a talajalakulásban. Az újabb vizsgálatok szerint az elmállásban egyenlő szerepe van a *növényi takarónak* és a *klimának*. E két talajalakító erő együttes hatása formálja a mállási terményt, mely a talaj még el nem bontott alkotórészeit finom kéreg gyanánt beburkolja. A burok jellegét a növényi anyagok minősége határozza meg, s az a növényi formációk szerint különböző. A talaj tulajdonságai pedig a buroknak kémiai szerkezetétől, illetve a mállási terménynek minőségétől függenek.

A növényi formációk hatása főként a növények elhalása után érvényesül, midőn a növényi anyagok bomlásnak indulnak. Az erdőszéleken a föld felszínén halmozódik fel a növényi anyag, míg a mezőségeken nem történhet meg az elhalt növényi részeknek felgyülemelése, mert itt a szél elhordja a felszínre kerülő szerves anyagokat. Az erdőben a felszínt borító szerves részeket a csapadékvizek kiltúgozzák, bomlásuk lassú lesz s a talajnak humuszt nem szolgáltatnak. Minthogy humusz csak a gyökerek elbomlásából származik, az erdőben, a hol a gyökerek felújulása lassú, humusz

nem alakulhat belőlük. A mezőségben ellenben, a fűnövényzet gyökere évente megújodik s minthogy bomlása ásványi anyagok közepette történik, bomlása gyors és a sok talajnak humuszt ad.

Minden növényi formáczióknak mások az alkatrészei és különböző talaj is alakul ki alattok. De nemcsak a mezőség és az erdőség talaja tér el minden tekintetben egymástól, hanem más talajszelvény alakul ki egyes erdőtipusok alatt is. Más talajuk van a tüllevelű erdőknek, más a lomblevelű kevert erdőknek és más a pusztai erdőknek. Minden növényi formáczióknak egy meghatározott jellegzetes talajtypus felel meg. A klíma hatásában elsősorban a légáramok származási helye játszik nagy szerepet. A tengeri légáramok nedves levegője sok tengeri sót is hoz magával. A kontinentális származású légáramok ezzel sok port szállítanak a területre. A por növényi anyagokra hullva, azoknak elbomlását segíti elő, ezzel a humusznak felzárkózó felhalmozódását gátolja meg.

Hazánk növényzetének képe a történelmi korban megváltozott. A változást, részint az ember munkája, részint geológiai okok idézték elő. A geológiai okok közül a következőket ismerjük: — a folyóvizek medrének bevágását — a szélnek földalakító munkáját, nevezetesen, hogy futóhomokból és porból, a folyók irányával keresztben gátakat épített és a vizeket felduzzasztván nagyterjedelmű mocsarakat létesített.

Az emberi munka az álló vizeket lecsapolta, s különösen annyiban működött a növényzet megváltozásában közre, hogy az erdőket letarolta.

Mind a két beavatkozás a légkörnek a kiszáraitását segítette elő s ezzel az elszékesedésnek folyamatát indította meg.

Az erdő- és vízterületek megapadásával a levegő páratartalma fogyott meg. Száraz levegőben a talaj párolgása fokozódik, a talajnedvesség megapad s a víz a mélyebb szintekből is a felszínig húzódik. Midőn itt elpárolog, sótartalmát a talajban hagyja; a talaj így lassanként sóssá lesz. A sóknak felhalmozódása a talajnak minden tulajdonságát megváltoztatja, mely utóbbi körülmény a növényzet megváltozását is maga után vonta. Sok helyütt a régi lomberdők helyét a mezőség típusos növényei foglalták el; a kevert lomberdők helyén pedig vakszékes foltok alakultak. Előadó oly irányú javaslatot terjeszt a szakosztály elé, hogy az agrogeológiai felvételekhez egy növénytanal foglalkozó szakember beosztását — habár csak rövid időre is — a szakosztály kieszközölni szíveskedjék.

Klein Gy. elnök megköszöni az előadást.

2. Szurák J. ismerteti C. Warnstorff: „*Sphagnologia universalis*” cz. munkáját.

3. Szurák J. egy új rendszerű növénygyűjtőtáskát mutat be, melyet maga szerkesztett. Egyszerű, könnyű és praktikus voltánál fogva az eddig ismert és használatban levő típusoktól lényegesen eltér.

Thaisz L. felemlíti, hogy Szurák J. táskája olyan, mint az ő saját rendszerű táskája, melyet négy évvel ezelőtt mutatott be a szakosztály egyik ülésén. Az ő táskáján azonban kevesebb a szíj, mint a Szurák J. táskáján.

Szurák J. megjegyzi, hogy Thaisz L. növénygyűjtőtáskáját nem látta, de az előszóval elmondott leírásból úgy látja, hogy Thaisz L.

mappája azonos a G. Beck-féle táskával. Szurák táskája csak annyiban hasonlít a Thaisz-féléhez, a mennyiben a különböző szerkezetű táskák ugyanazon czél szolgálatában állván, egymáshoz kell, hogy hasonlítsanak; különben lényegesen eltér attól.

Arra a megjegyzésre, hogy sok a szíj, azt válaszolja, hogy több napos kirándulásra alkalmas gyűjtőtáska, ennél kevesebb szíjjal tökéletlen.

4. Tuzson J. ismerteti Harshberger: „*Phytogeographic Survey of North-Amerika*” cz. munkának fejlődéstörténeti vonatkozásait.

5. Moesz G. jegyző értesíti a szakosztályt, hogy a Társulat első titkára a választmányi ülésen kijelentette, hogy illetékes helyen érdeklődni fog a természeti ritkaságok megvédése érdekében indított mozgalom mostani állásáról.

Jelenti továbbá, hogy a Társulat az átalányosok után járó különbözeti díj fejében 1912. évre 900 K-t utalványoz ki a szakosztálynak.

Jelenti, hogy Eötvös Loránd br. 500 K-val a szakosztály alapító tagja lett.

Klein Gy. elnök köszönetet mond Eötvös Loránd bárónak ezen jelentős tetteért, melylyel tanujelét adta szakosztályunk iránt érzett vonzalmának.

6. Moesz G. jegyző jelenti, hogy ezentúl, úgy a mint az más egyesületeknél is szokásos, be fogja jelenteni az új tagok névsorát.

1912 januárius 1-től a mai napig tagjaink sorában a következő változások történtek:

I. Alapító tag lett: Eötvös Loránd br. 500 K-val.

II. Új rendes tagok:

Antal Sándor gőzmalomtulajdonos, Jászládány,

Bárany Vincze eziszt. r. tanárjelölt, Budapest,

Berdenich Ernő kir. főmérnök, Püspökladány,

Binder János gyógyszerész, Budapest,

Leidenfrost Gyula tanár, Budapest,

Lippich Gusztáv földbirtokos, Szajol,

Mahr Károly egyet. hallgató, Rákosliget,

br. Radvánszky Kálmán birtokos, Sajókaza,

simonyi és varsányi Simonyi Árpád csász. és királyi százados

Budapest,

dr. Tamási Géza orvos, Budapest,

Zsák Zoltán magy. vetőmagnemesítő int. asszistense, Temesvár.

III. Új előfizető: Lányi Béla állami felsőbb leányiskolai tanár, Szeged.

IV. Az új átalányosok száma: 31.

V. A tagok száma fogyott 12-vel.

VI. Az átalányosok száma fogyott 13-al.

7. Tuzson J. szerkesztő Szurák J.-nak, a mult havi szakosztályi ülésen tett kérdésére válaszolva, részletesen ismerteti az „Apró nyomtatványok” kiadási tételét.

A növénytani szakosztály 1912 április hó 13-án tartott 175-ik ülésének jegyzőkönyve.

Elnök: Klein Gy. Jegyző: Moesz G.

1. Doby G.: „*A burgonya levélsodródásának kémiaja*“ czímen beszámol folytatólagos vizsgálatairól. A levélsodrós és egészséges növények gumói kémiai összetételükben lényeges különbségeket mutatnak. Kísérletei alapján arra a következtetésre jut, hogy a levélsodrós, gumók fokozottabban lélekeznek. Kiemeli, hogy éppen enzimologiai kísérletekkel sikerült annak a régen keresett élettani jelenségnek első esetét megtalálni, mely szerint az asszimilálás legmagasabban kondenzált termékei, a keményítő és az oldhatatlan protein mennyiségileg függ az oxidázok koncentrációjától. Legközelebbi kísérletei e tétel bebizonyítására irányulnak.

2. Doby G.: „*A kukorica csövének oxidázai*“ cz. előadásában arról szól, hogy a bibeszálakban peroxidáz és oxigenáz, a magházakban és a virágzati tengelyben csupán peroxidáz talált. Tirozináz nincs jelen. A bibeszálak barnulását a megtermékenyítés után a peroxidáz és az oxigenáz okozza, melynek mennyisége a fejlődés folyamán erősen megnő, még pedig a mesterségesen meddőn tartott bibeszálakban erősebben, mint a természetes megtermékenyítés után. A leválasztott peroxidáz kinetikájából következik, hogy a hatás erősödése új oxidázképződés következménye, melynek a fölöslegessé vált bibeszálak előlésében lehet része. A meddőn maradt bibeszálak még erősebb oxidázhatását a szerző pathologiai jelenségnek tartja. A magházak és a virágzati tengely oxidázának koncentrációja állandó maradt.

Fucskó M. ama nézetének ad kifejezést, hogy az előadó kísérleteinél alkalmazott módszer: a kukorica csövének tüllel való befödése nem akadályozza meg a beporzódást. Kérdi, vajjon a tüllel bevont csöveken bekövetkezett-e a szemképződés?

Doby G. szerint a tüllel való befödés tényleg megakadályozta a beporzódást, szemképződés sem következett be. A himvirágzatot nem lett volna szabad levágnia, mert nem lehet tudni, milyen kémiai változást okozott volna ez az erőszakos beavatkozás.

3. Moesz G.: „*A gombák rendellenességei*“ cz. előadásában utal arra, hogy az irodalomban nagyon szétszórt adatokat Filarszky N. foglalta először rendszerbe. De ez a rendszer csak a nagyobb gombák rendellenességeit foglalja magában. Minthogy azonban az alacsonyabb rendű, mikroszkopikus kicsinygű gombákon észlelt rendellenességek száma is szaporodik, felmerül annak a szükségessége, hogy a rendellenességek csoportosítását a gombák egész osztályára is kiterjesszük. Majd példákat hoz fel a természet, a stróma, a spórák és a sterigmák rendellenességeire, ezeket képekben be is mutatja. Részletesebben szól az *Agaricus (Clitocybe) ericetorum* ama rendellenességéről, a mikor a kalap tetején morchellaszerű képződések mellett apró, fordított helyzetű kalapocskák jelennek meg. Ismerteti R. Ferry magyarázatát, melylyel hasonló rendellenesség keletkezését magyarázza. Ezzel szemben valószínűbnek tartja Patouillard feltevését, mely szerint kedvező körülmények közt a gombák különben sterilis hyphái is fertilisekké válhatnak.

Schilberszky K. nem tartja valószínűtlennek, hogy az embyronális terméstartesteket apró rovarok vagy atkák hurezolják szét és vizik- valamely gombaegyén kalapjára, melyen aztán mint ránőtt gomba tovább fejlődik. Hogy átnövesek és sarjadzások leginkább a kalap közepén található, annak oka az, hogy a kalap középső része a tönk tengelyébe esik ezért a kalap legjobban táplált része.

4. Moesz G. jegyző jelenti, hogy Szártorisz Béla magy. kir. vetőmagvizsgáló állomási adjunctus és Treitz Péter kir. főgeológus a szakosztály rendes tagja lett.

Az új átalányosok száma: 5.

Új cserés: *Malpighia* folyóirat (Catania).